

ממה ששינונו בברייתא, האומר מין מנחות עלי, וביא שתי מנחות
 56 מין אחד, ומשמע, שרק משום שאמר 'מנחות' בלשון רבים, יביא
 57 שתי מנחות, הָא – אבל אם אמר ממיני מנחה חייב רק חדא [אחת].
 58 דוחה הגמרא: דלמא לכך הברייתא נקטה לשון זה שאמר 'מין
 59 מנחות' ולא נקטה 'מיני מנחה', אף שבשניהם מביא שתי מנחות,
 60 משום שרק אם אמר 'מין' מנחות בלשון יחיד, עליו להביא שתי
 61 מנחות ממין אחד בלבד, הָא – אבל אם אמר את ה'מין' בלשון רבים,
 62 כלומר שאמר מיני מנחה עלי, גם אם נאמר שמביא שתי מנחות,
 63 יביאם משני מינין, ולא ניתן לפשוט את ספיקו של רב פפא.
 64 הגמרא מבררת האם אכן האומר 'מיני מנחה' יש לו להביא שתי
 65 מנחות ומשני מינים. שואלת הגמרא: וְהָא לָא תִּנְיֵי הִכִּי – והרי לא
 66 שנינו בברייתא כפי שפירשנו שהאומר 'מיני מנחה' מביא שתי מנחות
 67 משני מינים. שכך שנינו, האומר מין מנחות עלי, מביא שתי מנחות
 68 מין אחד, אולם האומר מיני מנחות עלי, מביא שתי מנחות משני
 69 מינין, ומשמע, שרק משום שאמר 'מנחות' בלשון רבים, מביא שתי
 70 מנחות, הָא – אבל אם אמר מיני מנחה בלשון יחיד, מביא רק חדא
 71 [אחת], ונפשט ספיקו של רב פפא, שהאומר 'מיני מנחה' מביא רק
 72 מנחה אחת. הגמרא דוחה את הראיה מהברייתא: דלמא ברייתא זו
 73 שמדויק מלשונה שהאומר מיני מנחה מביא רק מנחה אחת, הָא מִנֵּי
 74 – כדעת מי היא, כדעת רבי שמעון היא, דאמר לעיל (סו) האומר
 75 הרי עלי מנחת מאפה תנור, אם רוצה להביא מנחה חלות ומנחה
 76 רקיקין וביא, ולשיטתו מאי 'מיני מנחה' – כיצד מתפרש דברי
 77 האומר 'מיני מנחה' מנחה אחת דאית פה תרי מיני – מנחת מאפה
 78 תנור אחת שיש בה שני מינים, חלות ורקיקין, ולכן אמר מנחה בלשון
 79 יחיד, ומיני בלשון רבים. אכל לרבנן החולקים על רבי שמעון
 80 דאמר במשנה (סו) מנחה חלות ומנחה רקיקין לא יביא, אלא
 81 צריך להביא מנחת מאפה תנור רק ממין אחד, לא שייך לפרש את
 82 כוונתו של האומר 'מיני מנחה' אלא לשתי מנחות נפרדות, ומביא
 83 שתי מנחות משני מינין.
 84 שנינו במשנה: הנודר שאמר פירשתי ואיני יודע [זוכרו] מה –
 85 מאיזה מין פירשתי, יביא מנחתו.
 86 הגמרא מבררת האם דין זה נאמר לדעת הכל. שואלת הגמרא: מאן
 87 תנא שונה דין זה במשנה. משיבה הגמרא: אמר רבי ירמיה, דלא
 88 ברבי שמעון, דאי רבי שמעון היא, כיון דאמר שהמביא מנחת
 89 מאפה תנור אינו צריך להביא את כל החלות ממין אחד, אלא אם
 90 רוצה להביא מנחה חלות ומנחה רקיקין וביא, אם כן אי נמי – גם
 91 אם נאמר שצריך לה ברבי יהודה במשנה לעיל (סו) דאמר כל
 92 המנחות פאות עשר חלות, ושלא כרבי מאיר הסובר שבאות שתיים
 93 עשרה חלות, מכל מקום זה ששכח איזה מין מנחה יביא, איכא
 94 לספוקה פארבע עשרה מנחות – ניתן להסתפק מה נדר בארבע
 95 עשרה מיני מנחות ולא רק בחמשה. ואם נאמר שרבי שמעון סובר
 96 כרבי מאיר שכל המנחות באור שתיים עשרה חלות, הספיקות
 97 מרובים עוד יותר, שיש להסתפק בשש עשרה מיני מנחות.
 98 אביי מעמיד משנתינו גם כרבי שמעון: אביי אמר אפילו תימא
 99 משנתינו רבי שמעון היא, מכל מקום אינו צריך להביא רק חמשה
 100 מיני מנחות, משום דשמעינן ליה לרבי שמעון דאמר מייתי ומתני
 101 – ששמענו בברייתא שרבי שמעון אומר שמביא קרבנו ומתנה, לכן
 102 גם כאן אינו צריך להביא ממין מנחת מאפה תנור אחד עשרה מנחות,
 103 אלא שתי מנחות כפי ששינונו במשנה, אחת של חלות, ואחת של
 104 רקיקים, ויתנה שמנין החלות והרקיקים שנדר יהיו לחובתו, והשאר
 105 לנדבה. דתנאי בברייתא, רבי שמעון אמר מי שהוא נזיר ודאי, שיש
 106 לו ספק אם נטמא או לא, וכמו כן יש לו ספק אם הוא מצורע מוחלט
 107 שנתרפא או לא, ואינו יודע אם עליו להביא קרבנות מצורע להתירו
 108 באכילת קדשים, לפיכך למתרת בבוקר כשראו להביא קרבנותיו,
 109 מביא אשמו ולונו

תחלה – שמין הבקר נכתב ראשון לכל מיני העולות. הגמרא מוסיפה
 1 לתמוה, האם כן הדין גם באומר הרי עלי עולה מן הצאן ולא פירש
 2 מאיזה מין צאן, שביא כבש ולא עז, הואיל ופתח בו הפתוח
 3 תחלה. וכן האם כן הדין באומר הרי עלי עולה מן העוף, ולא פירש
 4 איזה מין עוף יביא, שביא תורים ולא בני יונה, הואיל ופתח בו
 5 הפתוח תחלה.
 6 ואין לומר שאכן כך הוא הדין לשיטת רבי יהודה, שהרי אלמא תנן
 7 למד שנינו במשנה להלן (קד), האומר הרי עלי עולה תם, ולא
 8 פירש מאיזה מין יביא, הדין הוא שביא כבש לעולתו, שהוא הפחות
 9 שבעולת בהמה, רבי אלעזר בן עזריה אומר מביא תור או בן יונה,
 10 ואף שבמשנתנו הובאה שיטת רבי יהודה החולק, אך במשנה שם
 11 לא פליג [חולק] רבי יהודה, ומוכח שרבי יהודה אינו סובר שכל
 12 הנודר סתם חייב להביא מהמין שבו פתח הכתוב תחילה, ושוב חזרת
 13 השאלה מהו ביאור דברי רבי יהודה שמביא מנחת סולת דווקא
 14 משום שהיא מיוחדת שבמנחות.
 15 הגמרא מפרשת באופן אחר את דברי רבי יהודה 'מיוחדת שבמנחות':
 16 אלא מאי 'מיוחדת שבמנחות' – מדוע מנחת סולת נקראת מיוחדת
 17 שבמנחות, משום דלית ליה למנחת סולת שם לווי, שנקראת בתורה
 18 מנחה סתם, אבל שאר מנחות יש להם שם נוסף הנלווה לשמם, כמו
 19 מנחת מחבת, מנחת מאפה, מנחת מרחשת.
 20 שואלת הגמרא על פירוש זה: והא [והלא] התנא בברייתא הנזכרת
 21 'הואיל ופתח בו הפתוח תחלה' קאמר, ולא כדבריך משום שאין
 22 למנחת סולת שם לווי. משיבה הגמרא: הכי קאמר, איזה מנחה
 23 מיוחדת שבמנחות דלית ליה שם לווי, היא זו המנחה שפתח בו
 24 הפתוח תחלה שהיא מנחת סולת.
 25 הגמרא שואלת: וכי התנא בא ללמדנו לאיזו מנחה נתכוין רבי יהודה,
 26 והרי פשיטא שמנחת הסולת קאמר רבי יהודה, שכן מפורש
 27 במשנה. משיבה הגמרא: סימנא בעלמא – כדי שלא נטעה ונשכח
 28 איזו מנחה מביא לשיטת רבי יהודה, הביא התנא בברייתא סימן
 29 שהיא המנחה שבה פתח הכתוב תחילה, והיא מנחת סולת.
 30 שנינו במשנה: האומר הרי עלי מנחה או מין המנחה [וכו'], יביא
 31 מנחה אחת, ואם אמר הרי עלי מנחות או מין מנחות, צריך להביא
 32 שתי מנחות. רב פפא מסתפק באומר 'מיני מנחה' כמה מנחות יביא:
 33 בעי רב פפא, האומר מיני מנחה עלי מהו – כמה מנחות יביא,
 34 וצדדי הספק הם, האם כיון דאמר 'מיני' בלשון רבים תרתי – שתי
 35 מנחות קאמר בנדרו, ומאי – ומה שאמר 'מנחה' שמשמעה מנחה
 36 אחת, יש לפרשו גם לשתי מנחות, כפי שמצינו דבולה מנחות נמי
 37 מנחה מיקריין – שכל המנחות נקראות בתורה 'מנחה', דכתיב (ויקרא
 38 ו) 'וזאת תורת המנחה'. או דלמא כיון דאמר 'מנחה' בלשון יחיד,
 39 חדא מנחה קאמר – כוונתו למנחה אחת, ומאי – ומה שאמר 'מיני
 40 מנחה' בלשון רבים, הכי קאמר, ממיני המנחה חדא מנחה עלי –
 41 מנחה אחת מתוך חמשת מיני המנחות עלי להביא.
 42 הגמרא רוצה לפשוט ספק זה מהמשנה: תא שמע רביה לדרב
 43 ממשנתנו ששינונו בה, האומר מנחה או מין מנחה עלי, יביא אחת,
 44 ומשמע, שרק משום שאמר את כל לשון נדרו בלשון יחיד, מביא רק
 45 מנחה אחת, הָא – אבל אם אמר מיני מנחה עלי, יביא שתיים.
 46 שואלת הגמרא: אמנם מהירשא של המשנה מדוקדק שאם אמר
 47 'מיני מנחה' יביא שתיים, אבל איכא ספקא – אמר ובאר את סוף
 48 המשנה, אמר הרי עלי מנחות או מין מנחות, וביא שתיים, ומשמע,
 49 שרק משום שאמר 'מנחות' בלשון רבים, יביא שתי מנחות, הָא –
 50 אבל אם אמר מיני מנחה עלי, יביא רק חדא [אחת]. ונמצא
 51 שהדיקים שבמשנה ברישא ובסיפא סותרים זה את זה. מסיימת
 52 הגמרא: אלא, על כרחך מהא [וממשנתנו] ליכא למשמע מינה –
 53 אי אפשר לפשוט דינו של האומר 'מיני מנחה'.
 54 הגמרא רוצה לפשוט את הספק מברייתא: תא שמע רביה לדרב

מנחות דף קה עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום רביעי) קלז

מחצה חלות ומחצה ריקים, ולשיתך [אביי] שהעמדת את
 המשנה כדבריו ובאופן שמביא שתי מנחות נפרדות אחת של חלות
 ואחת של ריקין, ומתנה שיצטרפו החלות ממנחה זו לפי מה שנדר,
 והריקין ממנחה זו לפי מה שנדר, וכן יעשה עם לוג השמן של
 מנחתו, שיתנה כשמביא את שני לוגי השמן, **הא קא** – והרי נמצא
 שהוא מיייתי [ומביא] עשרון אחד משני עשרון, ולוג אחד משני
 לוגין, כלומר, שנמצא שמביא את חובת מנחתו [עשרון ולוג שמן]
 האחת לא כמנחה בפני עצמה המתקדשת בכלי אחד ואחר כך עושה
 ממנה מחצה חלות ומחצה ריקים כפי שהתחייב, אלא מעורבת
 מנחתו משני מנחות [עשרונות ולוגים] נפרדות, שנתקדשו בשני
 כלים. מתרצת הגמרא: שמעינן ליה לרבי שמעון עצמו דאמר אם
 הביא עשרון אחד משני עשרונות, ואמר חצי מהעשרון האחד וחצי
 מהעשרון השני לחובתי, והשאר נדבה, וכן אם הביא לוג אחד משני
 לוגין ואמר חצי מלוג זה וחצי מלוג זה לחובתי, והשאר לנדבה, יצא
 ידי חובתו, ואם כן דברי רבי שמעון מיושבים לשיטתו.
 הגמרא מבררת איך קומץ מנחות אלו. שואלת הגמרא: ומיקמין
 היכי קומין – וכיצד יקומץ שתהא הקמיצה מועילה לכל ספיקות
 מנחתו, שהרי אנו מסופקים שמה יש כאן צירוף משתי מנחות למנחת
 חובתו, ומדיני הקמיצה שיש לקמוץ קומץ שלם ונפרד לחובה, וקומץ
 שלם ונפרד לנדבה. מיישבת הגמרא: שקומץ הן מהחלות והן
 מהריקין, ומועיל לשניהם משום דמתני ואמר – בשעה שקומץ
 מהחלות וקומץ מהריקים, מתנה ואמר, אי חלות לחודיהו
 וריקין לחודיהו אמרי – אם נדרתי רק חלות, או רק ריקין, מה
 דקא קמיצנא – שאני קומץ מחלות, ליהוי אהלות, יהיה חל על
 החלות, ומה דקא קמיצנא – שאני קומץ מריקין, ליהוי אריקין
 – יהיה חל על הריקין, ואי מחצה ריקין ומחצה חלות אמרי –
 ואם נדרתי מנחה אחת מצורפת ממחצה חלות ומחצה ריקין, מה
 דקא קמיצנא – שאני קומץ מחלות, ליהוי – יהיה חל אמחצה
 חלות ומחצה ריקין – על חצי מהחלות שמהם לקחתי את הקומץ,
 וגם על מחצה הריקין, ויחול כל קומץ זה על מנחת החובה שלי,
 ודקא קמיצנא – ומה שאני קומץ מריקין, ליהוי – יהיה חל
 אמחצה ריקין ומחצה חלות – על חצי מהריקין שמהם לקחתי את
 הקומץ, וגם על מחצה החלות ויחול כל קומץ זה על מנחת הנדבה
 שהבאתי.
 שואלת הגמרא שעדיין יש חסרון באופן הקמיצה: והא בעי [והרי
 צריך] מיקמין חד קומין – שיקומץ קומץ אחד מעורב מחלות –
 מפתיתי החלות

עמו – ולוג שמן עם האשם, ומתנה ואמר, אם מצורע הוא, כלומר
 אם אני מצורע מוחלט שנתרפא וחייב בקרבנות, והוא אשמו וזה לוגו
 – הרי בהמה זו מוקדשת לקרבן אשם, והשמן מוקדש ללוג שמן הבא
 עם אשם מצורע, ואם לאו – ואם איני מצורע, אשם זה יהא מוקדש
 לשם קרבן שלמי נדבה ולא לשם קרבן אשם, ואותו קרבן שהוא
 ספק אשם ספק שלמים, טעון שחיטה בצפון – בצפון העזרה כשאר
 אשמות, ומתן דם על פהונות ידו ורגלו הימניות של ספק מצורע זה,
 כדין אשם מצורע. וכן טען סמיכה, ונסכים, ותנופת חזה ושוק,
 כדיני קרבן שלמים, ונאכל לזבחי כהונה, ליום ולילה בלבד כדין
 קרבן אשם, שמכיון שאנו מסופקים האם הוא מצורע וקרבן זה הוא
 אשם מצורע, או שאינו מצורע וקרבן זה הוא שלמי נדבה, לכך
 נותנים על קרבנותיו חומרי קרבן אשם וחומרי קרבן שלמים.
 מבריייתא זו בה אומר רבי שמעון שמביא ומתנה, מביא אביי ראייה
 לתירוצו שגם כאן בספקותיו במנחתו יביא ויתנה.
 הגמרא מבארת שעשיית תנאי בקרבנות לפעמים אינה לכתחילה,
 אך כאן לענין מנחה היא לכתחילה: ואף על גב דקא מפריק מר –
 ואף על פי שתירץ אחד האמוראים בשחיטת קנשים – במסכת
 זבחים (ע) ואמר, אימר דאמר – כל מה שהתיר רבי שמעון להיות
 מיייתי ומתני – להביא ולהתנות גם לכתחילה, הוא רק בגלל שנצרך
 הדבר לתקוני גברא, כגון ספק מצורע זה שטעון תיקון להתירו
 באכילת קדשים, אבל בעלמא – אבל בשאר ספק קרבנות, דיעבר
 אי – רק לאחר שנתערבו שני קרבנות, ואם לא יקריבו יהא דינם
 שיסתאבו, הותר להקריב את שניהם ולאכלם כחמור שבהם, אבל
 לכתחילה לא, משום שנמצא מביא קדשים לבית הפסול וכמו
 שיבאר. הני מילי – דברים אלו נאמרו רק לגבי שלמים, שאם
 יקריבם כחומר אשם וכיצא בו, מביאם לידי פסול, משום דקא
 ממעט באכילתו – שהוא גורם מיעוט בזמן אכילתם, ששלמים זמן
 אכילתם שני ימים ולילה אחד, והוא נוהג בשלמים כחומר של
 האשם, שזמן אכילתו הוא רק ליום ולילה, וזה אסור משום דהו להו
 – שנמצא מביא קדשים לבית הפסול – שיכולים לבוא לידי פסול
 נותר, אבל להביא מספק שתי מנחות חלות וריקין ולעשות פסול
 ביניהם, מותר אפילו לכתחילה, כי שני מנחות הללו זמן אכילתן
 שוה, ועל ידי תנאי זה אינו גורם להבאה לידי פסול, ומיושבים דברי
 אביי בשיטת רבי שמעון שיכול להביא ולהתנות במנחות אלו.
 הגמרא חוזרת לדברי אביי ומקשה עליו. מקשה הגמרא: אמר ליה
 רב פפא לאבבי, לרבי שמעון דאמר מחצה חלות ומחצה ריקין
 יביא – לרבי שמעון שאמר שיכול להביא מנחת מאפה תנור אחת

המשך ביאור למס' מנחות ליום חמישי עמ' ב

כולו לגבי מנחת אלא לבונה, והלשון 'הרי עלי למזבח' משמעו דבר
 שכולו קרב למזבח. ואם אמר פירשתי איזה דבר הקרב על המזבח
 אביא, ואינו יודע [זוכר] מה פירשתי, יביא מכל דבר שקרב
 למזבח – עליו להביא לבונה ומנחת נסכים ועולת העוף שאין בהם
 אכילה לכהנים.
 הגמרא מבררת האם יש קרבן נוסף שכולו למזבח. שואלת הגמרא:
 ותו ליבא – וכי אין קרבן נוסף שכולו למזבח חוץ ללבונה, והא
 איבא – הרי יש קרבן עולה, שכולו קרב על המזבח, ואם כן אפשר
 שכונתו לעולה. משיבה הגמרא: איבא – יש את עזרה שניתן
 לכהנים, והרי עלי למזבח' משמעו דבר שכולו למזבח ואין בו שום
 חלק הניתן לכהנים. שואלת הגמרא עוד: והא איבא – והרי יש
 עולת העוף שקרבה כולה למזבח, ואין לכהנים חלק בה, שאף עורה
 נקטר, ואם כן אפשר שכונתו לעולת העוף. משיבה הגמרא: איבא –
 יש בה חלק שאינו קרב למזבח, והוא

אמר רבא, ולדברי רבי שהעצים כמנחה, עצים טעונין קמיצה –
 צריך שירסקם לעצים דקים ויקח מהם מלא קומצו ויקטיר כמו
 שעושים במנחה. אמר רב פפא, לדברי רבי עצים צריכין עצים –
 צריך להביא עם העצים שהתנדב עוד עצים כדי להקטיר עליהם את
 קרבן העצים שהביא, וכמו בשאר קרבנות.
 שנינו במשנה, האומר הרי עלי לבונה, לא יפחות מן הקומין.
 הגמרא מבררת מנין ששיעור הלבונה הוא קומץ. שואלת הגמרא:
 מנלן סתם הקטרת לבונה שיעורה קומץ. משיבה הגמרא: משום
 דבתיב (ויקרא טו) 'והרים ממנו בקומצו מפלח, המנחה ומשמנה
 ואת כל הלבונה, הכתוב מקיש לבונה להרמה המנחה [לחלק
 שהוא מפרש ומוציא מן המנחה להקטירו], ויש ללמוד מכך, מה
 הרמה המנחה שיעורה קומץ, שהרי כתוב בפירוש 'והרים ממנו
 בקומצו', אף לבונה נמי [גם] שיעורה קומץ.
 הגמרא מביאה ברייתא שמפרטת כמה דינים של הנודר סתם: תנו
 רבנן, האומר הרי עלי למזבח, יביא לבונה, שאין לך דבר שקרב